

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 200

Datum	30 januari 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Anne Nijs
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	anne.nijs@utrecht.nl
Kenmerk	30101953
Beleidsveld	Groen

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2024 nummer 200 van Rik van der Graaf (ChristenUnie Utrecht); Nadia Stylianou (D66 Utrecht); Marijn de Pagter (Utrechtse VVD); Anne Sasbrink (Partij voor de Dieren Utrecht); Jantine Zwinkels (CDA Utrecht); Fred Dekkers (GroenLinks Utrecht); Jacoline Kool en Charlotte Passier (VOLT Utrecht); Rien van den Hoek en David Bosch (UtrechtNu!); Rick van der Zweth (PvdA Utrecht) van 28 november 2024 over Verhard, tenzij 2.0. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd

Vraag 1

Deelt het college met ons dat 'groen, tenzij' in veel gevallen nog onvoldoende wordt toegepast? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1

Het principe van Groen, tenzij wordt in steeds meer gevallen toegepast maar we lopen ook regelmatig tegen de 'tenzij' aan. De ruimte voor extra groen wordt beperkt door de ruimte die andere, soms noodzakelijke functies (stoepen, fietspaden kabels en leidingen) vergen. Sommige van deze noodzakelijke functies zijn in afmeting toegenomen de afgelopen jaren (zoals breder geworden fietspaden, aankomend voetgangersbeleid, toegankelijkheidsbeleid). En we stellen andere eisen aan bijvoorbeeld groeiplaatsen voor bomen.

We zien dat we steeds beter "groen, tenzij" kunnen toepassen, vooral wanneer het vanaf het begin van een project/ontwikkeling wordt meegenomen, en wanneer er genoeg budget voor is (inrichting en beheer) en wanneer er genoeg draagvlak bij omwonenden voor is. Voor de toekomst zien we helaas nog steeds geldtekort, zowel voor de ontwikkeling als het beheer. Daarnaast spelen de ondergrondse infrastructuur, de bereikbaarheid van de beheermachines en draagvlak van omwonenden ook een rol in het kunnen realiseren van "groen, tenzij".

Vraag 2

Kan het college aangeven hoe 'groen, tenzij' is toegepast in de afgelopen anderhalf jaar? Graag een toelichting per locatie en concrete acties die zijn verricht. Dit betreft dus de Westerkade, de Churchillaan, de Zambesidreef, het openbare gedeelte bij Lage Weide, het Stadhuisplein en de Asch van Wijckskade.

Antwoord 2

Ooster- en Westerkade: In januari 2023 was het project Ooster-Westerkade zo goed als gereed en uitgevoerd volgens ontwerp. Er is wel gekeken of en waar verdere vergroening langs de kadestrook mogelijk is, alleen ontbreekt op dit moment budget om dit aan te leggen. In samenhang met de herinrichting voor het Ledig Erf bekijken we of er aanvullend groen op de Ooster/Westerkade mogelijk is. Op termijn is verdere vergroening ook mogelijk langs de gevelstrook, waar nu geparkeerd wordt. Er ligt een toezegging (M273 Parkeren [Ooster Westerkade](#)) om uiteindelijk alle parkeerplekken weg te halen. Hiervoor is het nu te vroeg omdat bij de herinrichting al circa de helft van alle parkeerplekken in één keer zijn weggehaald. Ook voor deze aanpassing is op dit moment geen budget.

Churchillaan: Er is hier de afgelopen anderhalf jaar geen inrichtingsproject geweest. In 2017/2018 is de Churchillaan al opgeleverd en er is toen in de nazorgfase nog aanvullend vergroend.

Zambesidreef: we hebben hier heel beperkt kunnen vergroenen omdat het asfaltonderhoud niet langer uitgesteld kon worden en we meer tijd nodig zouden hebben (een half jaar tot een jaar afhankelijk van de participatie) als we daar meer vergroening hadden willen bereiken. Het onderhoud nog zo lang uitstellen zou mogelijk voor een onveilige weg zorgen. Dit gaat om groot onderhoud/reparatie, niet om een herinrichting. Er zijn geen verdere plannen voor vergroening.

Het openbare gedeelte bij Lage Weide: juni jl. stelde u de uitgangspunten voor de Beleidsnota (deel)omgevingsvisie Lage Weide vast. Eén van de uitgangspunten hierin is om Lage Weide op alle fronten sterk te vergroenen en klimaatbestendig te maken. Wij laten deze ambitie landen in het ruimtelijke raamwerk, dat nu verder uitgewerkt wordt. Op die manier willen we de (deels bestaande) groen-blauwe structuren in Lage Weide ook beter verbinden met het omliggende gebied. Dit vraagt om voldoende ruimte in het raamwerk en het gebruik maken van koppelkansen, zoals de geplande verbetering van de fietsverbindingen tussen Houten en Lage Weide en de Dom-Dam fietsroute die door het gebied gaan. De toegezegde groencompensatie voor de nieuwbouw van het kunstdepot aan de Isotopenweg, die uw raad in april jl. met de vaststelling van het SPvE Isotopenweg heeft bekrachtigd, vormt een concrete bijdrage aan de vergroeningsopgave voor Lage Weide, die we samen met de partners in het gebied stapsgewijs in gang te zetten.

Stadhuisplein: hier ligt geen vergroeningsplan. Voor zowel planvorming als uitvoering is op dit moment geen budget beschikbaar.

Asch van Wijckskade: In het meerjaren groenprogramma (MGP) is er in de periode van '26 - '29 budget gereserveerd voor het realiseren van Singelpark-noord waar Asch van Wijckskade onderdeel van uitmaakt. We onderzoeken of het beschikbare budget toereikend is om in deze periode aan de slag te gaan met de vergroening van de Asch van Wijckskade.

Vraag 3

Welke afwegingskaders worden gehanteerd bij het gebruik van het principe 'groen tenzij'? Kan het college specifieke redenen noemen wanneer iets valt onder 'tenzij'?

Antwoord 3

Het doel van het hanteren van het leidende principe “groen, tenzij”, is om bewoners en biodiversiteit voldoende groene ruimte te bieden en om Utrecht klimaatbestendig te maken (RSU 2040, pagina 75). Het principe omvat de volgende afwegingen:

Noodzakelijke functies (de ‘tenzij’): we handhaven verharding alleen waar dit echt noodzakelijk is vanuit verkeersfuncties, toegankelijkheid, veiligheid en/of als verblijfsruimte. Dit zijn de functies die onder ‘tenzij’ vallen. De maatvoering voor deze noodzakelijke functies is opgenomen in het Handboek openbare ruimte (HOR).

Minimale oppervlakte van het groen: extra groen moet een minimale afmeting hebben om beheerd te kunnen worden, dat is opgenomen in het HOR. Dit heeft te maken met de kosten voor het beheer van het groen en de machines die ingezet worden. Te kleine stukjes groen kunnen bijvoorbeeld niet door de gewenste machines beheerd worden. En het groen moet bereikbaar zijn voor de machines.

Ondergrondse infrastructuur (speciaal bij bomen): de aanwezigheid van kabels en leidingen in de ondergrond verhindert vaak het planten van nieuwe bomen of het werkt kostenverhogend omdat ondergrondse infrastructuur verplaatst moet worden. Er zijn (afhankelijk van het type kabel) soms oplossingen mogelijk, zoals mantelbuizen bij bomen maken. Maar deze maatregelen zijn wel kostenverhogend. Dit geldt alleen voor bomen. Ander groen, zoals struiken en heesters, zijn wel mogelijk met kabels en leidingen eronder.

Beschikbaarheid van budget: er moet dekking zijn van de kosten voor de aanleg en het beheer van het nieuwe groen.

Draagvlak omwonenden: draagvlak bij omwonenden speelt ook een rol bij de invulling van Groen, tenzij.

De straatprofielen van vooroorlogse wijken zijn smal. De parkeerdruk is hoog en mensen zijn erg gehecht aan hun parkeerruimte. Daarnaast willen mensen veelal geen fietsenrek voor de deur. Wanneer de parkeerruimte moet wijken voor groen of fietsparkeren creëert dit weerstand. Meestal wordt dan vanuit het project de middenweg gekozen waardoor er minder groen gemaakt wordt dan er mogelijk was.

Vraag 4

Zijn er plannen om de genoemde plekken (verder) te vergroenen? Waarom wel/niet?

Antwoord 4

Nee, er zijn geen plannen om de genoemde plekken verder te vergroenen want de herinrichting of het onderhoud is recent afgerond, het projectbudget is besteed en er zijn nu geen nieuwe aanleidingen voor vergroening of werk met werk maken. Wel kunnen nieuwe aanleidingen op langere termijn ontstaan om verder te vergroenen vanuit de ambities voor groen, klimaat, mobiliteit, energietransitie en vanuit onderhoud ‘wegbeheer’ of ‘riolering’. De mogelijkheden om extra te vergroenen en werk met werk te maken worden jaarlijks in beeld gebracht en aan u voorgelegd in het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) en het Meerjaren Investeringsprogramma (MJIP).

Omdat er bij de Ooster- en Westerkade een project vlakbij gaat beginnen (herinrichting Ledig Erf) geeft dat nieuwe mogelijkheden voor vergroening (zie Antwoord 2).

Vraag 5

Wat is de stand van zaken van de locaties die zijn genoemd in de (overgenomen) motie “Snel meer bomen”? Graag een toelichting per locatie en concrete acties die de afgelopen jaren zijn verricht.

Antwoord 5

We werken momenteel aan een stadsbrede aanpak voor het realiseren van meer bomen in de stad, prioritering en financiële onderbouwing daarbij, die eind 2025 opgeleverd wordt. Genoemde locaties worden in deze aanpak meegenomen.

Vraag 6

Wat is de stand van zaken van de locaties die zijn genoemd in de schriftelijke vragen “van banen naar lanen”? Graag een toelichting per locatie en concrete acties die de afgelopen jaren zijn verricht.

Antwoord 6

Landschapsbaan: *Het versterken van de bomenstructuur is in het kader van het project opwaarderen/vergroenen openbare ruimte centrum Vleuterweide opgepakt. Zie raadsbrief van [30 september 2022](#) over dit project. In de tweede helft van 2025 zullen hier de extra bomen worden geplant.*

Langerakbaan: *we zijn nog bezig met onderzoeken waar ruimte is om bomen te planten binnen de nieuwe inrichting van de Langerakbaan.*

Zie ook raadsbrieven over de inrichting van de Langerakbaan: Raadsbrief [Uitschakelproef verkeerslichten Langerakbaan Utrecht](#).

Burgemeester Middelweerdbaan: *Rond de nieuwbouw van ParkZuid zijn extra bomen aangeplant. Er wordt bekeken of er ook nog bomen kunnen worden toegevoegd aan de noordzijde van de Burg. Middelweerdbaan, mede afhankelijk van de benodigde ruimte voor onderhoud van de berm en watergang.*

Vleutensebaan: *Er zullen extra bomen worden geplant in de middenberm ter hoogte van de Kandinskystraat/ Marc Chagallstraat.*

Veldhuizerweg: *De aanplant van bomen wordt hier bemoeilijkt door de ligging van het aardgas hoofdtracé. In 2022 zijn enkele bomen aangevuld en vervangen.*

Vraag 7

Kan het college een beeld schetsen van het aantal groene parkeerplaatsen dat in de gemeente Utrecht is gerealiseerd en hoeveel versteende parkeerplaatsen de komende jaren worden omgezet in groene parkeerplaatsen?

Antwoord 7

We registreren de aantallen parkeerplaatsen wanneer concreet bekend is bij projecten en initiatieven hoeveel parkeerruimte omgezet wordt naar functies die de leefbaarheid verbeteren. In 2024 zijn er op dit moment, zover bij ons bekend, in totaal 372 parkeerplaatsen aangevraagd om om te zetten.

Binnen de andere categorieën kan het ook zijn dat het wordt vergroend, bijvoorbeeld bij de categorie herinrichtingen. Daarvan zijn er 27 parkeerplaatsen waarvan initiatiefnemers hebben aangegeven specifiek een omzetting te doen naar groen. Hiervan waren er 4 bewonersinitiatieven. Deze bewonersinitiatieven lopen nog en als er wordt overgegaan tot uitvoering dan verwachten we dat dat in 2025 zal zijn.

In Rivierenwijk en Noordwest vergroenen we de parkeerruimte. Hierbij wordt parkeerruimte opgeheven en de parkeerstrook herverdeeld zodat er ruimte voor nieuwe bomen en planten ontstaat.

Als voorbeeld de Spieghelstraat: in Dichterswijk, hier werden 6 parkeerplaatsen opgeheven om 12 bomen en boomspiegels te realiseren.

In 2025 zijn er tot nu toe 256 parkeerplaatsen gereserveerd om omgezet te worden, waarvan 7 specifiek voor groen. In 2026 239 parkeerplaatsen, waarvan 6 specifiek voor groen en vanaf 2027 tot en met 2030 671 parkeerplaatsen. Voor vele projecten moet de concrete invulling van plannen nog worden uitgewerkt en is de planning van uitvoering nu nog niet bekend. We verwachten dat de bovengenoemde aantallen in de loop van de jaren nog verder zullen toenemen.

Vraag 8

Hoe evalueert het college het werken met de effectmatrix en beslisboom tot dusver en leidt het gebruik ervan in de praktijk inderdaad tot de meest groene oplossingen?

Antwoord 8

Onze ervaring is dat toepassing van het principe 'Groen tenzij' het meeste groen oplevert bij grote herinrichtingsprojecten (vooral in naoorlogse straten). Bij kleine herinrichtingen in straten waar de ruimte beperkt is, is er relatief veel geld nodig om een beetje extra groen te kunnen realiseren. Dat is vaak in vooroorlogse buurten en bij gedeeltelijke herinrichtingen. Dan is er meer overleg en tijd nodig om draagvlak te organiseren en om belangen af te wegen. En gaat het dan om enkele bomen om te planten, en enkele, losliggende (parkeer)plekken te vergroenen. Groen tenzij kan in deze straten en buurten meer opleveren door diverse aanleidingen (warmtetransitie, onderhoud verhardingen en riolering, van 50 naar 30 km/uur) voor grootschalige herinrichting te combineren.

Maar we zien ook in de kleinere straten zonder integrale aanpak dat vergroening wel lukt en veel waarde heeft (ook al is het duurder). Zeker de nieuwe bomen dragen bij aan de klimaatdoelstellingen en een fijnere leefomgeving en de planvorming draagt bij een meer cohesie in de straat en buurt.

Vraag 9

Op welke manier kan de gemeente ook bedrijven stimuleren parkeerplaatsen standaard groen en waterdoorlatend te maken?

Antwoord 9

Dit kan de gemeente bijvoorbeeld doen vanuit een Green Deal (zoals bij Lage Weide) waar de gemeente een rol heeft. De Green Deal Lage Weide is in januari 2024 breed ondertekend door een aantal partijen waaronder de gemeente Utrecht, de industrievereniging, HDSR en de Rabobank. Klimaatbestendigheid is een van de thema's waarbij het lange termijn doel is om op Lage Weide de hemelwater opvang en -afvoer af te koppelen van het riool. Voorbeelden van vergroening hier zijn dat er hekken vervangen worden door heggen, en er wordt actief met bedrijven gekeken hoe bedrijventerreinen vergroend kunnen worden.

Vraag 10

Welke andere plannen heeft het college om verharde plekken te vergroenen in de stad? Zo ja, waar precies?

Antwoord 10

We willen zoveel mogelijk werk met werk maken. Daarom zoeken we bij onze onderhoudswerkzaamheden/-projecten altijd naar mogelijkheden om meer te vergroenen. In alle plannen voor de openbare ruimte wordt die afweging gemaakt.

In projecten passen we, wanneer mogelijk, vaak het 'geveltuintenzij-principe' toe. Zo proberen we bewoners meer te betrekken bij de vergroening en leefbaarheid in hun straat. Zeker wanneer door smalle straatprofielen er niet meer groen mogelijk is zijn dit waardevolle meters groen.

In het wervengebied wordt er bijvoorbeeld momenteel samen met bewoners gewerkt aan vergroening van grachten en werven. Verder worden er voor de werven momenteel inrichtingsprincipes uitgewerkt waarbij meer ruimte voor groen één van de doelstellingen is.

Vraag 11

In hoeverre heeft het college een actieve rol gehad in het stimuleren van bewoners om een rol te spelen in het vergroenen van onze stad?

Antwoord 11

Het gemeentelijk beleid is gericht op samenwerking met de stad via projecten, campagnes en platforms zoals Buurnatuur030.

In de wijken Noordwest, Overvecht en Rivierenwijk wordt actief met bewoners aan groenplannen gewerkt. Soms vanuit een bewonersinitiatief, soms vanuit een gemeentelijke vergroeningswens. Ook in het pilotproject De Buurtpuzzel (Rivierenwijk) is samen met de bewoners gepuzzeld om de straten te vergroenen, fietsparkeerruimte te realiseren en te bepalen waar en hoeveel parkeerplaatsen opgeheven kunnen worden.

Op meerdere momenten in het jaar bezoeken collegeleden projecten en spreken zij met inwoners over de waarde van groen en hebben oog voor de dilemma's die er zijn en zorgen die er spelen bij de bewoners.

In het wervengebied werken bewoners vanuit het wervenberaad samen met de wervenmeester aan o.a. het vergroenen van de stadsbinnengrachten en de werven. Bewoners zijn hierbij vaak de initiatiefnemers en vormen met elkaar een projectgroep, de gemeente faciliteert dit en zorgt voor afstemming en realisatiebudget. De uitvoering en het onderhoud is een samenwerking tussen gemeente en bewoners waardoor het gevoel van eigenaarschap van de directe leefomgeving vergroot. Doelstelling is dat zich ook nog ondernemers gaan aansluiten bij het wervenberaad en deze bijzondere manier van Samen Stad Maken.

Daarnaast wordt vanuit de wijkbureaus en de buurtagenda's veel samen met bewoners vergroend, zoals bijvoorbeeld de Alexandertuin in Kanaleneiland. Ook hebben we doorlopende en tijdelijke campagnes om inwoners te stimuleren om de stad te vergroenen Zoals het aanleggen van geveltuinen, het in zelfbeheer nemen van stukken groen en boomspiegels, het wippen van tegels, het planten van bomen (die de gemeente uitdeelt af en toe), het meedoen aan struikroven, de subsidie groene daken, de samenwerking met Meer Bomen Nu en de oprichting van Buurnatuur030.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen Verhard, tenzij 2.0

28 november 2024

Vragen:

Op 30 januari 2023 diende de fractie van de ChristenUnie samen met de Partij voor de Dieren en D66 schriftelijke vragen in met de titel 'Verhard, tenzij?'.¹ De genoemde fracties constateerden dat het principe 'groen, tenzij' nog niet altijd goed wordt toegepast in de praktijk. We vroegen het college toen naar zes specifieke locaties.

We zijn deze locaties nu, bijna twee jaar later, nog eens bij langs gegaan. De foto's vindt u onder onze vragen. We zien dat er op sommige plekken enige verbetering heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld een nieuwe groenstrook op de Churchillaan. Toch zien op deze plekken (en op vele andere plekken in de stad) nog veel ruimte voor verbetering.

Dit brengt de fracties van de ChristenUnie, D66, VVD, Partij voor de Dieren, CDA, GroenLinks, Volt, UtrechtNu! en PvdA tot de volgende vragen:

1. Deelt het college met ons dat 'groen, tenzij' in veel gevallen nog onvoldoende wordt toegepast? Zo nee, waarom niet?
2. Kan het college aangeven hoe 'groen, tenzij' is toegepast in de afgelopen anderhalf jaar? Graag een toelichting per locatie en concrete acties die zijn verricht. Dit betreft dus de Westerkade, de Churchillaan, de Zambesidreef, het openbare gedeelte bij Lage Weide, het Stadhuisplein en de Asch van Wijckskade.
3. Welke afwegingskaders worden gehanteerd bij het gebruik van het principe 'groen tenzij'? Kan het college specifieke redenen noemen wanneer iets valt onder 'tenzij'?
4. Zijn er plannen om de genoemde plekken (verder) te vergroenen? Waarom wel/niet?

¹ [SV 2023 nr. 17 Verhard, tenzij? \(met antwoord\) - U-reka Gemeente Utrecht](#)

Diverse fracties hebben de afgelopen jaren ook aandacht gevraagd voor locaties in de gemeente waar op het eerste gezicht eenvoudig bomen kunnen worden toegevoegd. De fracties willen graag de stand van zaken daarvan weten.

5. Wat is de stand van zaken van de locaties die zijn genoemd in de (overgenomen) motie “Snel meer bomen”?² Graag een toelichting per locatie en concrete acties die de afgelopen jaren zijn verricht.
6. Wat is de stand van zaken van de locaties die zijn genoemd in de schriftelijke vragen “van banen naar lanen”?³ Graag een toelichting per locatie en concrete acties die de afgelopen jaren zijn verricht.

De genoemde fracties zien los van de genoemde locaties dat parkeerplaatsen in onze gemeente nog vaak versteend zijn en zorgen voor hittestress en onvoldoende afwatering. In navolging van de motie ‘Ook parkeerplaatsen “Groen tenzij”’⁴ heeft het college een effectmatrix en beslisboom opgesteld.⁵

7. Kan het college een beeld schetsen van het aantal groene parkeerplaatsen dat in de gemeente Utrecht is gerealiseerd en hoeveel versteende parkeerplaatsen de komende jaren worden omgezet in groene parkeerplaatsen?
8. Hoe evalueert het college het werken met de effectmatrix en beslisboom tot dusver en leidt het gebruik ervan in de praktijk inderdaad tot de meest groene oplossingen?
9. Op welke manier kan de gemeente ook bedrijven stimuleren parkeerplaatsen standaard groen en waterdoorlatend te maken?
10. Welke andere plannen heeft het college om verharde plekken te vergroenen in de stad? Zo ja, waar precies?
11. In hoeverre heeft het college een actieve rol gehad in het stimuleren van bewoners om een rol te spelen in het vergroenen van onze stad?

Gesteld door:

- Rik van der Graaf, ChristenUnie Utrecht
- Nadia Stylianou, D66 Utrecht
- Marijn de Pagter, Utrechtse VVD
- Anne Sasbrink, Partij voor de Dieren Utrecht
- Jantine Zwinkels, CDA Utrecht
- Fred Dekkers, GroenLinks Utrecht
- Jacoline Kool- Charlotte Passier, VOLT Utrecht
- Rien van den Hoek- David Bosch, UtrechtNu!
- Rick van der Zweth, PvdA Utrecht

² [M298 Snel meer bomen - U-reka Gemeente Utrecht](#)

³ [SV 2021 nr. 280 ‘Van banen naar lanen’ en ‘Wat ruist er in het struikgewas?’ \(met antwoord\) - U-reka Gemeente Utrecht](#)

⁴ [M132 Ook parkeerplaatsen groen tenzij - U-reka Gemeente Utrecht](#)

⁵ [M132 Ook parkeerplaatsen groen tenzij - U-reka Gemeente Utrecht](#)

Westerkade:

Churchilllaan:

Zambesidreef:

Openbare gedeelte Lage Weide:

Stadhuisplein:

Asch van Wijckskade:

Groene parkeerplaats

